

อัตลักษณ์ไหมและการจัดการหม่อนและไหมคุณภาพ

นายสุริเยนทร์ สมบูรณ์
เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม จ.บุรีรัมย์

1.การประเมินสภาพแปลงและดิน

การประเมินความสมบูรณ์ของดินว่ามีปริมาณธาตุอาหารพืชมากน้อยแค่ไหนสามารถ
ทำได้หลายวิธีได้แก่ การสังเกตลักษณะอาการที่พืชแสดงออก
การวิเคราะห์พืช การทดสอบทางชีวภาพ และการวิเคราะห์ดิน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้
ทำการประเมินคุณภาพของดินใช้ผลการวิเคราะห์ดินทางเคมีที่จำเป็นบางประการ
ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินความสมบูรณ์ของดินที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

2.การวิเคราะห์ดิน

การวิเคราะห์ดิน คือกระบวนการตรวจสอบสมบัติทางเคมี, กายภาพ, และชีวภาพของดิน เพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์และปัญหาของดิน ช่วยให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยและปรับปรุงดินได้อย่างแม่นยำ ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต

2.1.วิธีการตรวจวิเคราะห์ดิน

วิธีการตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์และวางแผนการใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การเก็บตัวอย่างดิน, การเตรียมดิน, การเลือกวิธีตรวจวิเคราะห์ และการนำผลไปใช้ประโยชน์

3.การจัดการน้ำในแปลงหม่อน

วิธีการให้น้ำ:

- ใช้วิธีเปิดร่องปล่อยน้ำเข้าแปลง เพื่อให้ความชื้นซึมเข้าสู่แถวปลูก
- ใช้ระบบน้ำหยดหรือระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อประหยัดน้ำและให้ความชื้นสม่ำเสมอ

3.1.การจัดการแปลงหม่อน ในขณะเกิดน้ำท่วมขัง

ขณะมีน้ำท่วมขัง:

•ต้องเร่งระบายน้ำออกจากแปลงโดยเร็วที่สุด (เช่น ใช้เครื่องสูบน้ำ) เพื่อไม่ให้รากขาดออกซิเจน

•ขุดร่องระบายน้ำระหว่างแถวเพื่อช่วยให้น้ำไหลออกได้ไวขึ้น

•หากท่วมขังนานเกิน 7 วัน ต้นหม่อนจะเริ่มขาดอากาศ หายใจไม่สะดวก และใบอาจร่วงได้ง่าย

3.2หลังน้ำลด (การฟื้นฟู)

ห้ามใช้เครื่องจักรกลหรือเดินย่ำ บริเวณโคนต้นในขณะที่ดินยังเปียก เพราะจะทำให้ดินอัดแน่น รากกระทบกระเทือน และน้ำซึมผ่านได้ยาก

รอให้ดินแห้ง (ประมาณ 4-5 วัน) จึงค่อยพรวนดินเบาๆ เพื่อเพิ่มออกซิเจนให้ราก

3.3หลังน้ำลด (การฟื้นฟู)

ตัดแต่งกิ่ง ที่เน่าเสีย หัก หรือเหี่ยวทิ้ง

การให้ปุ๋ย: งดปุ๋ยทางดินชั่วคราว ให้ใช้การ พ่นปุ๋ยทางใบ ก่อน เพราะระบบรากยังไม่พร้อมดูดซึม และเมื่อดินแห้งปกติจึงค่อยใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี

ป้องกันโรครากเน่า: ราดหรือทาโคนต้นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา หรือโรยปูนขาว/โดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดิน

4.การใช้ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดิน

เพิ่มอินทรียวัตถุในดิน

- เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ซากพืช
- ช่วยให้ดินโปร่ง
- ลดปัญหาดินแข็ง

K105
นม.ขว 6715

การใช้ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดิน

ปลูกพืชคลุมดิน

- เช่น หญ้าแฝก ถั่วพร้า ปอเทือง
- ช่วยป้องกันการพังทลายหน้าดิน

การใช้ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดิน

ไถพรวนดินอย่างเหมาะสม

- หลีกเลี่ยงการไถซ้ำหรือไถลึกเกินไป
- ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับสภาพดิน

การใช้ปุ๋ยและวัสดุปรับปรุงดิน

ใส่วัสดุปรับปรุงดิน

- ปูนขาว / ปูนโดโลไม์
- ยิปซัม,ทรายหยาบ

5.การประเมินต้นหม่อน และเลือกวิธีตัดแต่ง

การประเมินสภาพต้นหม่อน และการเลือกวิธีตัดแต่งกิ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายการใช้งาน (เช่น เก็บใบเลี้ยงไหมหรือเก็บผลผลิตลูกหม่อน) รวมถึงอายุและความสมบูรณ์ของลำต้น

6.การตัดแต่งต้นหม่อนอย่างปลอดภัย

1.เลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม
2.เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมและสะอาด
3.กำหนดความสูงและขนาดกิ่งที่ตัด
4.การดูแลรักษาหลังการตัด

7.การคำนวณความต้องการใบหม่อน และวางแผนการผลิต

การคำนวณความต้องการใบหม่อน
(ต่อไข่ไหม 1 แผ่น / กล่อง หรือประมาณ 20,000 ฟอง)

7.การคำนวณความต้องการใบหม่อน และวางแผนการผลิต

การคำนวณความต้องการใบหม่อน
(ต่อไข่ไหม 1 แผ่น / กล่อง หรือประมาณ 20,000 ฟอง)

7.1การวางแผนการผลิต (ปลูกหม่อนให้สัมพันธ์กับการเลี้ยงไหม)

1.กำหนดเป้าหมายการผลิต
2.คำนวณพื้นที่ปลูกหม่อน
3.การจัดการแปลงหม่อน

8.การเก็บเกี่ยวและคัดเลือกใบหม่อน

1. วิธีการเก็บเกี่ยวใบหม่อน

การเก็บเกี่ยวใบหม่อนหลักๆ มี 2 รูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้งาน:

การเก็บใบทีละใบ นิยมใช้กับการเลี้ยงไหมวัยอ่อน (วัย 1-3) หรือการเลี้ยงไหมหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อไม่ให้ต้นหม่อนเสียหายและเลือกเฉพาะใบที่ตรงกับวัยของหนอน

การตัดกิ่ง: ใช้สำหรับการเลี้ยงไหมวัยแก่ (วัย 4-5) ซึ่งต้องการปริมาณใบหม่อนมากต่อวัน

8.การเก็บเกี่ยวและคัดเลือกใบหม่อน

2. การคัดเลือกใบหม่อนตามวัยของหนอนไหม

ใบหม่อนแต่ละตำแหน่งบนกิ่งมีความแก่-อ่อนและคุณค่าทางโภชนาการที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องเลือกให้เหมาะกับช่วงอายุของหนอนไหม:

- ใบหม่อนสำหรับหนอนไหมวัยอ่อน (วัย 1-3): ต้องเลือก ใบสด/ใบเพสลาด (ใบที่อยู่ส่วนยอด) มีความนุ่ม ความชื้นสูง และสะอาด เพื่อให้หนอนเคี้ยวและย่อยได้ง่าย
- ใบหม่อนสำหรับหนอนไหมวัยแก่ (วัย 4-5): ใช้ ใบแก่ปานกลางถึงใบแก่ ส่วนล่างลงมา เนื่องจากหนอนโตเต็มวัยมีความแข็งแรงและต้องการคาร์โบไฮเดรตกับโปรตีนสูงเพื่อใช้ในการสร้างรังและเส้นไหม

9.การขนย้ายและรักษาคุณภาพใบหม่อน

1. การขนย้ายใบหม่อน
   - ภาชนะและอุปกรณ์ต้องสะอาด: อุปกรณ์ที่ใช้เก็บเกี่ยวและขนย้ายต้องสะอาด ปราศจากสารเคมี หรือสิ่งสกปรกที่จะปนเปื้อนใบหม่อน
   - หลีกเลี่ยงความร้อน: ระหว่างการขนย้าย ควรปกป้องใบหม่อนจากแสงแดดและความร้อน เพื่อไม่ให้ใบหม่อนเหี่ยวเฉาหรือคายน้ำเร็วเกินไป [1]

9.การขนย้ายและรักษาคุณภาพใบหม่อน

2. การรักษาคุณภาพใบหม่อนหลังเก็บเกี่ยว

- การจัดเก็บในห้องที่เหมาะสม: สถานที่หรือห้องเก็บใบหม่อนควรมี อุณหภูมิต่ำ และมีความชื้นสัมพัทธ์สูง เพื่อช่วยรักษาความสดของใบหม่อนไว้ได้นาน
- ห้องมืด: ควรเป็นห้องที่มืดหรือแสงสว่างน้อย เพื่อลดกระบวนการสังเคราะห์แสงและการหายใจของใบหม่อ

ขอขอบคุณ
จบการนำเสนอ